

Vergaderjaar 2020–2021

29 689

Herziening Zorgstelsel

Nr. 1095

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR MEDISCHE ZORG

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 februari 2021

Met Juiste Zorg op de Juiste Plek (JZOJP) moeten Nederlanders nu en in de toekomst kunnen rekenen op kwalitatief goede en betaalbare zorg. Dicht bij huis als dat kan en in een instelling of ziekenhuis als dat nodig is. JZOJP draait om het voorkomen, verplaatsen en het vervangen van zorg. Met de focus op gezondheid en welzijn van mensen.

JZOJP is een beweging uit het veld, die vanuit het Ministerie van VWS wordt gestimuleerd, ondersteund en daar waar mogelijk gefaciliteerd. Dit gebeurt door middel van verschillende, samenhangende activiteiten zoals een website en online community vol met goede praktijkvoorbeelden, een subsidieregeling bij ZonMw gericht op het ondersteunen van regionale samenwerkingsverbanden, een expertgroep waarin door praktijkdeskundigen werkzame elementen en best practices uit lokale en regionale initiatieven worden vastgesteld en een kennisplatform met een dynamische kennisagenda. Daarnaast is er een lerende evaluatie, tevens onderdeel van de pilot Lerend evalueren van VWS en een afspraak uit de hoofdlijnenakkoorden¹, om de voortgang van de beweging JZOJP in beeld te brengen en te ondersteunen. Alle activiteiten hebben steeds tot doel de praktijk verder te helpen, knelpunten te identificeren en adresseren en hiervoor gezamenlijk oplossingen te helpen aandragen.

Met deze brief geef ik kort samengevat de voortgang van de evaluatie weer en wat dit tot nu toe qua inzichten heeft opgeleverd. Daarmee voldoe ik aan de toezegging in de voortgangsbrief «De Juiste Zorg op de Juiste Plek doen we samen»². Ik wil hierbij benadrukken dat het RIVM nog maar aan de start van de uitvoering staat, die door covid-19 overigens ook enige vertraging heeft opgelopen. Uw Kamer zal ik dan ook blijven informeren over de vorderingen met bijbehorende inzichten in dit traject. Voor nu zou ik uw Kamer vooral willen uitnodigen om kennis te nemen van de factsheet en de daarmee samenhangende interactieve producten

¹ Alle hoofdlijnenakkoorden behalve de ggz

² Zie Kamerstuk 29 689, nr. 1070

via de website om zo een goed beeld te krijgen waar het RIVM en de betrokken partijen met de evaluatie staan, welke stappen zijn gezet, welke eerste inzichten dit heeft opgeleverd en welke stappen er op basis daarvan volgen.

Stand van zaken

Eerder heb ik uw Kamer de taakopdracht³ en het plan van aanpak⁴ voor de lerende evaluatie JZOJP gestuurd die het RIVM tot en met 2023 uitvoert. Na de oplevering van het plan van aanpak is het RIVM in de tweede helft van vorig jaar gestart met de inrichting en uitvoering van de evaluatie. Door middel van een factsheet is nu in beeld gebracht wat de huidige stand van zaken is wat betreft de uitvoering en welke eerste inzichten dit heeft opgeleverd⁵. De factsheet is verbonden met de lancering van aanvullende achtergronddocumenten waarmee uitgebreidere informatie wordt verschaft over de lerende evaluatie. Zo is bijvoorbeeld de ontwikkelagenda inzichtelijk waarin de vraagstukken zijn geformuleerd voor 2021, is een gedetailleerder overzicht van de methode en resultaten beschikbaar en is er een overzicht van regionale netwerkiniciatieven en interventies. Daarnaast is er ook een video vanuit een van de leerregio's en een animatie over de opzet van de evaluatie en de focus voor 2021. Deze producten zullen komend jaar verder worden uitgebreid en zijn allen te vinden op www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl. Op deze wijze zal de lerende evaluatie haar tussenproducten vanaf nu in verschillende vormen onder de aandacht brengen, onder andere bij de ruim 8000 belanghebbenden die op de JZOJP-community zijn aangesloten. Zo zijn de producten direct beschikbaar voor partijen die zich inzetten voor JZOJP.

De vraag die centraal staat in de lerende evaluatie is: *wat is er nodig om de beweging JZOJP verder te brengen?* Om deze vraag te beantwoorden vindt er binnen de lerende evaluatie continue interactie plaats tussen onderzoek en praktijk. Het onderzoek bestaat uit drie pijlers waarvan de input wordt benut bij de beantwoording van de centrale vraag. Daarbij worden telkens vier perspectieven meegenomen, namelijk die van inwoners/patiënten, professionals, bestuurders en landelijke en regulerende partijen. Hieronder geef ik u kort de stand van zaken weer per pijler. Elke pijler wordt gevoed vanuit de praktijk door middel van actietafels waar partijen op verschillende niveaus (landelijk en regionaal, bestuurlijk en professionals) en thema's (bijvoorbeeld «laatste 1000 levensdagen») samen komen om met en van elkaar te leren en de beweging te versnellen.

1. De inzet op JZOJP

Vanuit zowel landelijke partijen als regionale partijen wordt ingezet op de beweging JZOJP, waarin variatie is in doel, focus, vormgeving, uitvoering en implementatie. Sommige thema's hebben versnelling gekregen door covid-19, zoals digitale zorg, onderzoek naar zinnige zorg en het verplaatsen van zorg. Er is vanuit regionale en landelijke partijen een gedeelde behoefte en ambitie om met specifieke vraagstukken aan de slag te gaan om de beweging verder te brengen. Het RIVM heeft de landelijke inzet nu onderzocht door eerst gericht naar partijen te kijken die ondertekenaar zijn van één van de hoofdlijnenakkoorden. In een later stadium zal ook naar de inzet van andere landelijke partijen uit het cure, care en sociaal domein worden gekeken.

³ Zie Kamerstuk 31 865, nr. 153

⁴ Kamerstuk 29 689, nr. 1070

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

2. Leerervaringen

Er is inzicht gecreëerd in de leerervaringen met covid-19 die de beweging JZOJP verder kunnen brengen. Het RIVM heeft daarnaast aangrijpingspunten vanuit het veld opgehaald voor het verder stimuleren van de beweging JZOJP via documenten en interviews. Deze aangrijpingspunten hebben betrekking op het vanzelfsprekender maken van het meenemen van patiëntperspectief en burgerparticipatie, kansen om regionale samenwerkingsverbanden te verdiepen, het benutten en stimuleren van digitale zorg met een passend bekostigingsmodel en kansen om noodzakelijke zorg te selecteren en anders in te richten.

3. Trends in de beweging JZOJP

Het RIVM heeft een begin gemaakt met het realiseren van een gedragen kernset van indicatoren om de trends ten behoeve van de beweging JZOJP in kaart te brengen. Deze trends zullen benut worden om de regionale ontwikkeling van de JZOJP te ondersteunen. Een overzicht van de kernset zal in 2021 volgen.

Reactie en vervolg

Nadat eind 2019 het traject van deze lerende evaluatie is gestart, ben ik blij dat ik uw Kamer nu een update met eerste inzichten van deze evaluatie kan melden. Inzichten die ook laten zien wat de kansen voor de beweging zijn, ondanks of soms juist dankzij de huidige pandemie waarin we zitten. Dit laat mij inzien dat het des te belangrijker is om ons onverminderd in te blijven zetten voor de beweging JZOJP.

Ik vind het goed om vanuit het RIVM terug te krijgen dat er zowel regionaal als landelijk inzet is op JZOJP en merk zelf ook dat in de dagelijkse praktijk op innovatieve wijze wordt gewerkt aan het anders, beter organiseren van de zorg. Op die manier werken we aan het toegankelijk, doelmatig en van kwaliteit houden van zorg en ondersteuning gericht op het functioneren van mensen.

Ik hoop dat deze eerste inzichten van de evaluatie dan ook een aanzet zijn voor het verder ondersteunen, inspireren en stimuleren van lokale, regionale en landelijke partijen, om de beweging verder te brengen. We blijven met elkaar kort-cyclisch en tussentijds leren, dat is immers waarvoor deze evaluatie bedoeld is.

In 2021 zal het RIVM op elk van de drie pijlers vervolgstappen zetten die in concrete producten resulteren voor de praktijk om de beweging verder te helpen. Denk aan een tool om netwerken te helpen versnellingskansen te identificeren of een product om het maken van een business case sociaal en medisch domein te ondersteunen. Daarbij wordt voortgebouwd op tools die vanuit de praktijk of andere initiatieven al zijn ontwikkeld om zo continu aan te sluiten bij behoefte vanuit het veld. In het vierde kwartaal van 2021 zal ik uw Kamer weer informeren over de voortgang en verdere inzichten van de evaluatie.

De lerende evaluatie is geen losstaand proces. Het kan een bevestiging zijn voor de inzet op al in gang gezette trajecten, bijvoorbeeld als we kijken naar de aangrijpingspunten van covid-19 in de factsheet of verdere input geven hiervoor.

De evaluatie staat daarnaast in verbinding met andere lopende trajecten van JZOJP. Zo vindt er wederzijdse uitwisseling plaats tussen de evaluatie en het kennisplatform JZOJP. Twee trajecten met een ander doel en andere insteek, maar die elkaar zullen blijven versterken. Zo worden

opgehaalde ontwikkelvragen van het veld uit de evaluatie meegenomen door het kennisplatform.

Zoals ik uw Kamer eerder liet weten (Kamerstuk 31 765, nr. 516) wordt daarnaast volop gewerkt aan het doorontwikkelen van regiobeelden en het maken van regionale samenwerkingsafspraken. Voor de invulling van dit proces zijn partijen in de regio zelf verantwoordelijk; het regiobeeld moet immers ten dienste staan van de samenwerking tussen partijen in de regio. De inzichten uit de lerende evaluatie kunnen ook door regionale samenwerkingsverbanden worden gebruikt als hulpmiddel om de regiobeelden aan te scherpen en/of bij te sturen. Bij het verder brengen van de regiobeelden en regionale samenwerkingsafspraken zie ik het als mijn taak om ervoor te zorgen dat de randvoorwaarden op orde zijn. Daarom zal ik nader onafhankelijk onderzoek laten doen naar de werkzame elementen waarmee regiobeelden en de daaruit voortvloeiende samenwerkingsafspraken tot stand komen en welke afspraken zouden moeten worden gemaakt om de regionale aanpakken verder te brengen en partijen zo te helpen (mede conform moties Kamerstuk 35 570 XVI, nr. 138 en Kamerstuk 31 016, nr. 331).

De Minister voor Medische Zorg,
T. van Ark